

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**MAKTABGACHA TA'LIMDA CHET TILINI O'QITISH METODIKASI
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110200- Maktabgacha ta'lim ✓

Chirchiq – 2023

Fan/modul kodi MTSHO'M204 ✓		O'quv yili 2025-2026 ✓	Semestr 5 ✓	ECTS - Kreditlar 4 ✓	
Fan/modul turi Majburiy ✓		Ta'lim tili O'zbek/rus ✓		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Maktabgacha ta'limda chet tilini o'qitish metodikasi		60 ✓	60 ✓	120 ✓
2.	1. Fanning mazmuni. Fanning maqsadi: Maktabgacha ta'limda chet tilini o'qitish metodikasi fani talabalarining til tajribasi uch tildan yig'ilgani bilim, ko'nikma va malakalar (kompetensiya) majmuasi (sinтеzi) bo'lib, uning hajmi, qo'llanish ko'lamini, o'zaro bog'liqligi masalalari metodikaning til tajribasini hisobga olish prinsipi doirasiga kiradi. Chet tili o'qitish metodikasining asosiy masalalarini qamrab olgan mavzular izchil joylashtirildi. Metodik bilimlar sodda tilda, munozarabop ilmiy qarashlardan xoli, barcha chet tillarni hisobga olgan holda ifodalash. ✓ Fanning vazifasi: Maktabgacha ta'limda chet tilini o'qitish metodikasi fanining asosiy vazifasi, bakalavr yo'nalishida tahsil oluvchi talabalarga maktabgacha ta'lim tashkilotida chet tili o'qitish asosida tashkil qilish, maktabgacha ta'lim tashkilotida turli yosh guruhlarida mustaqil faoliyatning maqsadi, vazifalari, tasviriy faoliyat jarayonida bolalarda tilga bo'lgan qiziqishi ijodkorlikni rivojlanish masalalari bo'yicha bilimlarga ega bo'lishi zarur. Talabalarni kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda mazkur fan muhim ahamiyatga ega. Fanning maqsadi – talabalarga bolalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarida chet tili ta'lim texnologiyalari asosida mustaqil faoliyatini tashkil etish, integratsion ta'limi, integratsion jarayonni tashkil etish va o'tkazish haqida bilim va ma'lumotlar berish. ✓ II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Chet til o'qitish metodlar tarixi Erta yoshda ikkinchi tilni o'zlashtirish asoslari bo'yicha fundamental bilimlar bilan bir qatorda, zamonaviy o'qitish darajasiga mos keladigan ilmiy asoslangan metodologiya tamoyillari va qo'llanmalarini, shuningdek uni amalga oshirish bo'yicha seminarni o'z ichiga oladi. Asosiy uslubiy ishlanmalar universaldir va bolalik davrida har qanday chet tilini o'qitishda qo'llanilishi mumkin. 2-mavzu. Chet til o'qitish metodikasida ta'lim shakllari Maktabgacha yoshdagi bolaga chet tilini o'rgatish turli xil bo'lishi mumkin shakl. Standart zamonaviy shahar sharoitida buni qilish mumkin tomonidan boshqariladigan, birinchi navbatda, maxsus tashkil etilgan sinflarda bolani o'rgatish yoki boshqa o'qitish usuli. 3-mavzu. Metodika — chet til o'qitish nazariyasi Hozirgi vaqtda ta'lim muassasasining nufuzi ko'p jihatdan shu bilan belgilanadi				

u chet tilini o'rgatadimi va agar shunday bo'lsa, qancha xorijiy tillar o'rganiladi va qaysi yoshdan boshlab. Bu nafaqat maktablarga, balki maktabgacha ta'lim muassasalariga ham tegishli.

4-mavzu. Ikkinchi tilni o'qitishning metodik asoslari

Ikkinchi til haqida so'z yuritilganda, unga boshqa millat vakillaridan iborat qardoshlar, qo'shnilar tili sifatida qaraladi. M a'lumki, til kishilarning bir-birlarini yaqindan bilishlari, hurm at-e'zozlashlari, do'stlashishlarida tengi yo'q omil, bebaho vositadir. O'rta va oliy o'quv yurtlarida boshqa tillarda ta'lim oluvchilar uchun ikkinchi til tushunchasi o'zbek tili demakdir.

5-mavzu. Tilni o'zlashtirishda turli yosh omili. Ta'limni erta boshlash effekti Ta'lim dasturi to'g'risida so'z yuritilganda, beixtiyor o'quv yurtining u yoki bu turi ko'z o'ngimizda gavdalanadi. Mas. chet tillar b o 'yicha o 'rta u m u m ta'lim m aktablari yoki akademik litsey va kasb-hunar kollejlari yoxud chet tillar oliy o 'quv yurtlari (fakultetlari) dasturlari haqida gap borishi mumkin. Ularning har birini aniq farqlay olish lozim.

6-mavzu Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini o'qitishning psixologik asoslari

Metodikaning boshqa fanlar bilan aloqasi. Tabiat va jamiyat hodisalari o'zaro bog'langan va uzluksiz aloqada rivojlanadi. Fanlar obyektiv voqelik (tabiat va jamiyat)ning in'ikosi ekanligi uchun ularning hech biri boshqalaridan ajralgan holda mavjud emas. Hodisa va predmet ayni zamonda bir talay fanlarning tadqiqot manbayi bo'la oladi, mas. „til“ ijtimoiy hodisasini o'z nuqtayi nazaridan tilshunoslik (lingvistika), ruhshunoslik (psixologiya), ta'limshunoslik (didaktika) o'rganadi. Ijtimoiy hodisa bo'lmish tilni o'qitish metodikasi boshqa yaqin fanlarning ijobiy tajribalaridan bahram and b o 'ladi, ularning yutuqlarini o'ziga singdirib oladi.

7-mavzu. Maktabgacha ta'limda chet tili o'qitish leksik ko'nikmalarini shakllantirish

Ikkinchi tilni yaxshi bilishga olib keladigan muhim omillardan biri, bu uni o'rganishning erta boshlanishi va bu ikkinchi bo'lishi shart emas keyinchalik maktabda o'qitiladigan til. Ushbu holatning sababi qabul qilindi ikkinchi til insonning fonologik qobiliyatini sezilarli darajada kengaytirayotganini ko'rish-asrlar, bir tomondan, aloqa qobiliyatlari, boshqa tomondan.

8-mavzu. Maktabgacha ta'limda chet tilida gapirishni o'rgatish

Chet tilini o'qitishda o'qituvchi nafaqat aniq tillarni talab qiladi-umumiy filologik, psixologik, pedagogik qonunlarni bilish, balki tushunish-bolaning rivojlanish raqamlari, shuningdek, bolaning umumiy qobiliyatlarini birlashtirish qobiliyati xususiyatlari ona tilidagi nutq, ikkinchi tilda nutqning rivojlanishi bilan. Kattalar jismoniy ta'sir qilish usullaridan qochib, bolalarga nutqda oz his-tuyg'ularini ifoda etishga yordam berishga intilishadi.

9-mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish va bolalarni boshlang'ich sinflarda o'qitish o'rtasidagi muhim farqlar

Ijtimoiy rivojlanishda: maktabgacha yoshdagi bolalar turli xil o'yinlarni o'ynashadi, ba'zida

boshqa bolalar tomonidan, ba'zan esa parallel ravishda. O'z-o'zidan paydo

bo'ladigan o'yin guruhlari ko'proq kichik, tartibsiz va o'zgaruvchan tarkibga ega. Ushbu yoshdagi bolalar ko'pincha janjal qilishadi, lekin osongina kechiradilar va unutadilar. Ular ko'pincha ko'rilgan multfilmlarning mazmuniga tayanib, rollarni o'ynashni va ixtiro qilishni yaxshi ko'radilar. O'yin bolalarning televizorda ko'rganlari, ota-onalari va tarbiyachilaridan o'rganganlari asosida umumlashtirilgan rol o'ynash xatti-harakatlarining jinsiy xususiyatlariga ta'sir qiladi.

10-mavzu. O'yin chet tili o'qitish jarayonini tashkil etish shakli sifatida

Chet tili bizning zamonamizning zarurati, shuning uchun keyingi ta'lim uchun asos yaratish haqiqatan ham muhim vazifadir. Agar siz "qiyinchiliklardan qo'rqmaslik, tushkunlikka tushmaslik va hamma narsada shaxsiy o'sish sabablarini ko'rish" bo'lsa, unda yosh guruh bilan ishlash siz uchun.

11-mavzu. Vaziyatli rolli o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tili o'qitish sifatida

Bolalarni o'qitish pedagogika sohasidagi haqiqiy mutaxassis uchun masaladir. Ingliz tilidan tashqari, maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologiyasini, aqliy va jismoniy rivojlanishning o'ziga xos xususiyatlarini puxta bilish, o'qitish usullari va usullarini tushunish kerak.

12-mavzu. MTTda ingliz tilini ijodiy o'rganish

O'yin usuli 2 yoshdan 5 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun juda mos keladi. Bolalarko'plab qo'shiqlarni, maqollarni, so'zlarni, bolalar bog'chalarini yodlashadi. O'yinlar vaqti – vaqti bilan o'tkazilmasligi kerak-ular to'liq o'quv jarayoniga aylantirilishi kerak. O'yin shakli ijobiy motivatsiya va ayni paytda samarali o'quv vositasidir.

13-mavzu. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga so'z o'yinlari orqali chet tilini o'rgatish

What's this? O'qituvchi o'yinchoqlarni sochadi, keyin navbat bilan olib, "bu nima?». Bola ob'ektni nomlashi kerak. Ko'zlari yumilgan talaba qo'lida nima borligini aniqlab, uni ingliz tilida aytishi kerak bo'lgan variantlar ham mavjud.

What's missing? Bolalar ko'zlarini yumadilar va narsalarni ochganda, ular etarli narsa yoki o'yinchoq yo'qligini ko'rishadi. Ular buni eslab qolishlari va nomlashlari kerak.

Show me. O'qituvchi so'zni chaqiradi (o'yinchoq nomi, mebel, meva va boshqalar) va chaqaloq topishi va ko'rsatishi kerak. ushbu formatda siz bola uyatchan bo'lgan dastlabki bosqichlarda o'ynashingiz mumkin. Bunday holda, siz hatto uydan olib kelingan o'yinchoqlardan ham foydalanishingiz mumkin.

14-mavzu. CLIL yordamida bolalarni chet tiliga o'rgatish

CLIL usuli (Content and Language Integrated Learning yoki predmet-til Integrated Learning) chet tillarini o'qitishning eng yorqin va istiqbolli taktikalaridan biridir. Bu har qanday mavzuni (geografiya, matematika, hayot va sog'liqni saqlash, rasm) ingliz tilida o'rganishdan iborat.

15-mavzu. Yosh bolalarga ingliz tilini qanday o'rgatish kerak?

Muvaffaqiyatning eng muhim kaliti bu darslarning ixtiyoriyligi. Agar guruhning bir qismi tayyor bo'lmasa, unda tanishish va kerakli atmosferani yaratish uchun vaqt ajratish yaxshiroqdir.

Bolani ish haqi yoki martaba o'sishi bilan rag'batlantirish qiyin, shuning uchun o'qituvchi bolalarni nimaga qiziqtirishi haqida o'ylashi kerak. Bu ko'ngilochar didaktik materiallar yoki o'yin yondashuvi, original interaktiv mashqlar yoki ekskursiyalar bo'lishi mumkin.

Talabalarning qulaylik va yengillik darajasini kuzatib boring va agar foydalanilgan qiyinchilik yoki qarshilik ko'rsatsa, texnikani o'zgartiring.

O'rganishda ketma-ketlikka rioya qilish va taraqqiyotni kuzatish uchun nazorat punktlarini yaratish bir xil darajada muhimdir. ✓

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Chet til o'qitish metodikasida ta'lim shaklini tashkil etish.
2. Chet til o'qitishda metodikalardan foydalanish.
3. Ikki tillilik sabablari va tabiiy omillar uning shakllanishi
4. Kundalik nutqning xususiyatlari dunyodagi tillarning xilma-xilligi
5. Ikkinchi tilni o'qitishning metodik asoslari
6. Tilni o'zlashtirishda turli yosh omili.Ta'limni erta boshlash effekti
7. Boshqa tilni bilishning xavf-xatarlari va foydalari
8. Maktabgacha ta'limda chet tili o'qitish leksik ko'nikmalarini shakllantirish
9. Kundalik nutqning xususiyatlari dunyodagi tillarning xilma-xilligi
- 10.Maktabgacha ta'limda chet tilida gapirishni o'rgatish mashqlari
- 11.Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish va bolalarni boshlang'ich sinflarda o'qitish o'rtasidagi muhim farqlarni taqqoslash
12. O'yin chet tili o'qitish jarayonini tashkil etish shakli sifatida
13. MTTda ingliz tilini ijodiy o'rganish.
14. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga so'z o'yinlari orqali chet tilini o'rgatish
15. CLIL yordamida bolalarni chet tiliga o'rgatish ✓

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihaning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi. ✓

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Chet til o'qitish metodikasining talablari.
2. Nutq faoliyati turlari.(Chet tili misolida)
3. "Til texnikasi" haqida tushuncha
4. Chet til o'qitish qoidasi
5. Metodika — chet til o'qitish nazariyasi.
6. Chet til o'qitish metodikasining predmeti.
7. Metodikadagi asosiy tushunchalar.
8. Umumiy va xususiy metodika.
9. Metodika fanining ilmiy-tadqiqot metodlari.
10. O'quv-metodik topshiriqlar.
11. Chet til o'qitishda metodikalardan foydalanish.
12. Ikki tillilik sabablari va tabiiy omillar uning shakllanishi
13. Kundalik nutqning xususiyatlari dunyodagi tillarning xilma-xilligi
14. Ikkinchi tilni o'qitishning metodik asoslari
15. Tilni o'zlashtirishda turli yosh omili. Ta'limni erta boshlash effekti
16. Boshqa tilni bilishning xavf-xatarlari va foydalari
17. Maktabgacha ta'limda chet tili o'qitish leksik ko'nikmalarini shakllantirish
18. Kundalik nutqning xususiyatlari dunyodagi tillarning xilma-xilligi
19. Maktabgacha ta'limda chet tilida gapirishni o'rgatish mashqlari
20. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish va bolalarni boshlang'ich sinflarda o'qitish o'rtasidagi muhim farqlarni taqqoslash
21. O'yin chet tili o'qitish jarayonini tashkil etish shakli sifatida
22. MTTda ingliz tilini ijodiy o'rganish.
23. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarga so'z o'yinlari orqali chet tilini o'rgatish
24. CLIL yordamida bolalarni chet tiliga o'rgatish

3.

VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

-Bo'lajak tarbiyachi oldiga qo'yiladigan maqsad va vazifalar O'zbekiston istiqboli uchun barkamol avlodni tarbiyalashning dastlabki bosqichi;

-maktabgacha ta'limda chet tili o'qitish metodikasi fanining mazmuni, o'ziga xos xususiyatlari, ta'lim tarbiyavuy jarayonini topishi, hamda kasbiga bo'lgan munosabatni tarbiyalash;

-maktabgacha ta'limda chet tili o'qitish metodikasi fanining kursini maqsadi: bo'lajak tarbiyachi-pedagoglarni maktabgacha ta'limda chet tili metodikasi fanini nazariy milliy asoslari bilan qurollantiradi;

-O'qitish jarayonida mutaxassislik bo'yicha mahorat, tashkiliy metodik malaka, bolalarni jonajon yurtimizni sevishtirish, tilga bo'lgan muxabbat, vatanni avaylash ruhida tarbiyalash jarayonida bilimlarni amalda tadbiq qila bilish qobiliyatini rivojlantirish.

	O'quv jarayoni bo'yicha maktabgacha ta'limda chet tili o'qitishda bilim, malaka va ko'nikmalarga ega bo'ladi. Madaniy-ma'rifiy dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirish qobiliyati malakalarga ega bo'lishi kerak.
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1.J.Jalolov "Chet tili o'qitish metodikasi" Darslik. T. «O'qituvchi» nashriyoti 2012. 2.E.Ю.Протасова "Методика обучение дошкольников иностранному языку" 3.D.Mutalova, Z.Shanasirova, O.Yusupov "Maktabgacha ta'limda ingliz tili"Darslik. Chirchiq. 2021 XI. Qo'shimcha adabiyotlar 1.Алина И. А.Обучение чтению транскрипции на начальном этапе овладения английским языком младшими школьниками // В сб.статей: Обучение иностранным языкам в школе и вузе / Под ред.Колковой М.К., Рыбаковой Н.В., Трубищиной О.И. – СПб.; Оракул, 1999. – 192 с 2.Алхазисвили А.А. Основы овладения устной иностранной речью: Авторефдис....канд.пед.наук. – М.,1988. – 18 с. 3.Баранников А.В. Об организации обучения ИЯ в IVклассе общеобразовательных учреждений, участвующих в эксперименте по совершенствованию структуры и содержания общего образования. //ИЯШ 2, 2005,с.2 Axborot manbalari http://www.edu.uz-O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim

	vazirligi sayti. http://www.uzedu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi sayti. http://www.gov.uz– O‘zbekiston Respublikasi xukumati portali. www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O‘z.MK) www.ziyonet.uz - Ziyonet axborot-ta’lim resurslari portali
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil “ 29 ” 08 dagi qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma’sul: D.A.Mutalova CHDPU, “Maktabgacha ta’lim metodikasi” kafedrasi katta o’qituvchisi.
9.	Taqrizchilar: T.L.Xurvalieva CHDPU, “Maktabgacha ta’lim metodikasi” professori Pedagogika fanlari doktori(DSc) G.Gaynazarova -Nizomiy nomidagi TDPU Maktabgacha ta’lim pedagogikasi va psixologiyasi kafedrasi dotsenti.